

Bülent Ecevit miniszterelnök díszvacsoráján

Emelem poharam excellenciádnak és kedves feleségének jó egészségére és boldogulására, valamint a magyar nemzet sikerre és jólétére!

Orbán Viktor magyar miniszterelnök pohárköszöntője a Bülent Ecevit török miniszterelnök által a tiszteletére adott díszvacsorán:

„Miniszterelnök Úr és Kedves Felesége, Kedves Vendéglátóink!

Valamikor, amikor életemben az első hivatalos beszédet mondtam, több embertől is tanácsot kértem, hogyan is viselkedjem. Több különböző tanácsot kaptam, de én ezek közül csak egyet fogok itt követni, ez áll ugyanis legközelebb a szívemhez. Ez pedig így hangzott: 'Légy őszinte, légy rövid, ül le.'

Tisztelt Miniszterelnök Úr!

Mielőtt ideérkeztem volna, azt mondták nekem, hogy azt fogom tapasztalni: könnyen szót értünk majd török barátainkkal. És valóban így történt. Nem tudom pontosan, mi ennek az oka, talán a történelem, talán a hasonlóságok, talán a nyelv zenéje, de valóban így történt. Valóban egy baráti országban érezzük magunkat. Szeretném magam is megerősíteni, hogy a 18. század óta a legmélyebb politikai barátság fűz bennünket össze. Ön említette Rákóczi, Kossuth Lajost és említette Kállay Miklóst is. Szeretném ezt még egyszer aláhúzni. Szinte példátlan segítséget kaptunk török barátainktól 1944-ben, amikor a német megszállás alatt a németek ellenében is önök befogadták a mi miniszterelnökünket, amikor menekülni kényszerült, és az önök nagykövetségén otthonra lelt. Szeretném azt is megköszönni, hogy 1956-ban az önök hazája több mint 100 magyar menekültet fogadott be. És szeretném azt is megköszönni, hogy önök a NATO kibővítésének vitájában végig Magyarország tagsága mellett voltak. A történelem során, amikor lehetett, mi is igyekeztünk az önök segítségére lenni, és büszkéek vagyunk arra, hogy Atatürk idejében oly sok magyar kiváló koponya dolgozott itt Törökországban, önökkel együtt. És amikor tavaly a borzalmas földrengések voltak, akkor bizonyos segítségeket mi is nyújthattunk. A magyarnak van egy okos mondása, úgy hangzik, hogy 'A bajban ismerni meg a barátot'. Az elmúlt 300 évben, amikor baj volt, számíthattunk egymásra. Most azonban új korszak kezdődik. Ha jól értem a világot, akkor Törökország is és Magyarország is szép jövő előtt áll. Most az a kérdés, hogy a biztató jövőben a kedvező körülmények közepette is számíthatunk-e egymásra. Szeretném megerősíteni, hogy önök számíthatnak ránk, mint partnerre. És örülök, hogy arról győződhettem meg ma, hogy mi is számíthatunk önökre mint partnerekre a jövőben.

Bardağımı, Ekselans ve değerli eşinin sağlığına ve esenliğine, Macar ulusunun başarısına ve refahına kaldırıyorum!

Macar Başbakanı Viktor Orbán'ın Türkiye Başbakanı Bülent Ecevit tarafından şerefine verilen ziyafette yaptığı tost konuşması:

Sayın Başbakan ve Değerli Eşi, Sevgili Evsahiplerimiz, Vaktiyle, hayatımda ilk kez resmî bir demec verdiğim zaman birçok kişiden, nasıl davranayım, diye sormuştum. Çeşit çeşit tavsiyelerde bulundular, ama şimdi burda ben aralarından yalnız bir tanesine sadık kalacağım, çünkü bana en yakın bu geliyor. Bu tavsiye şöyle idi: "Samimî ol, kısa ol, yerine otur".

Sayın Başbakan,

Buraya gelmeden önce bana dediler ki, Türk dostlarımızla kolay anlaşacağız, göreceksin. Ve gerçekten de böyle oldu. Bunun sebebi neydi, acaba tarih mi, benzerlikler mi, yoksa dilin müziği mi, tam olarak bilemiyorum, ama gerçekten de böyle oldu. Gerçekten de kendimizi bir dost ülkede hissediyoruz. 18. yüzyıldan bu yana en derin politik dostluk bizleri birbirimize bağlıyor. Siz Rákóczi'yi, Lajos Kossuth'u hatırlattınız, Miklós Kállay'yi de andınız. Bunu bir kere daha vurgulamak istiyorum. 1944'te Alman işgali sırasında iltica etmek mecburiyetinde kalan Başbakanımızı Almanlar'a rağmen kabul ettiğiniz ve Büyükelçiliğinizde yer gösterdiğiniz zaman, Türk dostlarımızdan adeta eşsiz bir yardım görmüş olduk. 1956'da ülkenizin yüzden fazla Macar mültecisini kabul etmiş olmasına teşekkür etmek istiyorum. NATO'nun genişletilmesiyle ilgili tartışmalar sırasında sonuna kadar Macaristan'ın üyeliğinden yana tutum aldığınız için de teşekkürlerimi belirtmek istiyorum. Tarihimiz boyunca, imkân olduğu zaman biz de yardımda bulunmaya çalıştık, Atatürk zamanında burada Türkiye'de sizlerle beraber pek çok seçkin Macar beyninin çalışmış olmasından gurur duyuyoruz. Ve geçen yıl o feci depremlerde bir ölçüde biz de yardım edebilmiş olmaktan da övünç duyuyoruz. Macarlar'da çok yerinde bir söz var, "Dost kara günde belli olur" derler. Geçen üçyüz yıl boyunca, başımız derde girdiği zaman birbirimize güvenebilmiştik. Fakat şimdi yeni bir devir başlıyor. Eğer dünyada olup bitenleri iyi anlayabiliyorsam, o zaman Türkiye'yi de Macaristan'ı da güzel bir gelecek bekliyor diyebilirim. Şimdi sorun, umutlu gelecekte elverişli koşullar altında da birbirimize güvenebilecek miyiz, güvenemeyecek miyiz, sorunudur. Sizlerin partner olarak bize güvenebileceğinizi vurgulamak isterim. Ve bizim de gelecekte Sizlere partner olarak güvenebileceğimize bugün kanaat getirdiğimden sevinçliyim.

„Başbakan'a Allah uzun ömürler versin!"

Miniszterelnök Úr!

Ennek jegyében kívánok az önök népének, a török népnek jó erőt, egészséget, sok sikert. Kívánom, hogy Törökország tudja mozgósítani mindazokat a meglévő energiáit, amelyek nagy néppé tehetik újra, és kívánom önnek azt, hogy jó erőben és egészséggel szolgálhasson még hosszú ideig hazáját. Isten éltesse a miniszterelnököt!"

A nap folyamán létrejött partnertalálkozók keretében Matolcsy György gazdasági miniszter eszmélt cserélt Cumhur Ersümer energetikai miniszterrel, Erkan Mumcu idegenforgalmi miniszterrel, majd Tunca Toskay államminiszterrel. Pokorni Zoltán oktatási miniszter pedig Kemal Gürüzzel, a Felsőoktatási Tanács elnökével, majd Metin Bostancıoğlu oktatási miniszterrel találkozott.

Pokorni Zoltán az MTI munkatársának elmondotta: Orbán Viktor a török kormányfővel folytatott tárgyalásán vetette fel, hogy az angol, német vagy a francia oktatási nyelven képzést nyújtó magyar egyetemnek és főiskolának késznek 500 török diákot önköltséges hallgatóként fogadni. Az oktatási miniszter partnertárgyalásának eredményeképpen ezek az intézmények felkérülnek arra a listára, amelyből a török diákok kiválasztják továbbtanulásuk helyszínét. Pokorni Zoltán utalt arra, hogy évente másfélmillió diák felvételezik Törökországban, de közülük mindössze háromszázazret vesznek fel, hetvenezren pedig külföldről tanulnak tovább. Hozzátette: Törökországban az orvosi diplomán kívül minden magyarországi végzettséget elismernek. A török fél felajánlotta, hogy 20 felsőoktatási helyet ingyenesen biztosít magyar diákoknak.

Visy Zsolt helyettes államtitkár Fikret Üçannal, a Kulturális Minisztérium államtitkárával találkozott.

A miniszterelnöki meghívottak este İsmail Parlatur professzor, a Török Nyelvészeti Társaság vezetőségi tagja vacsora meghívásának tettek eleget. Ennek keretében Hasan Eren professzor kitüntetésének bensőséges megünneplésére is sor került. A vacsorán részt vettek: az ünnepekt, Hasan Eren professzor, a Török Nyelvtudományi Társaság nyugalmazott elnöke; Ahmet B. Ercilasun professzor, a Török Nyelvtudományi Társaság elnöke, az ankarai Gazi Egyetem tanára és felesége Bilge Ercilasun, a Hacettepe Egyetem Bölcsészettudományi Karának irodalomprofesszora; Fodor Pál; F. Tóth Tibor; Hazai György; İvanics Mária; Kobzos Kiss Tamás; İsmail Parlatur és felesége Gül Parlatur; Tasnádi Edit. A kitüntetett professzort Kobzos Kiss Tamás Ásík Veysel Şatıroğlu "Kara Toprak" (Fekete föld) című dalával köszöntötte, majd több török dalt adott elő saját koboz kíséretével.

Harmadnap, május 26-án pénteken reggel Orbán Viktor és kísérete Isztambulba repült. A repülőtérén Kollár János első beosztott és felesége, valamint Fenyves Péter katonai attasé és felesége búcsúszttatta a kormánydelegációt.

Az isztambuli Atatürk repülőtérén Erol Çakır Isztambul kormányzója és Acar Gemen, a török Külügyminisztérium Isztambuli İrodájának vezetője, valamint Éliás Pál főkonzul és felesége, a főkonzulátus diplomatái és feleségeik fogadták a delegációt.

Orbán Viktor miniszterelnököt és kíséretének tagjait Tuğrul Erkin, a DEİK Török-Magyar Üzleti Tanácsának elnöke fogadta a Çırağan Palota Kempinski báltermében.

Tuğrul Erkinnek, a találkozó levezető elnökének bevezetője után Orbán Viktor miniszterelnök a következőket mondta:

„Önök most egy bizakodó országból érkezett delegációt látnak vendégül. A magyaroknak valóban jó okuk van a bizakodásra, hiszen egy régi magyar mondás bizonyult igaznak, miszerint, ha az ember elindul egy sűrű erdő közepé felé, akkor pontosan annyi ideig tart kijutni belőle, mint amennyi időt vett befelé haladni. Mi 40 évig haladtunk az erdő sűrűje felé és azt gondoltuk, hogy legalább 40 évbe kerül, amíg kijutunk belőle.

Sayın Başbakan,

Bu ruh içinde halkınıza, Türk halkına gücünün kuvvetinin yerinde olmasını, sağlıklı ve çok başarılı olmasını dilerim. Türkiye'nin, yeniden büyük bir halkı oluşturabilecek mevcut bütün enerji kaynaklarını harekete geçirebilmesini diler, ve Size, daha uzun süre vatanınıza var gücünüzle ve sağlıklı hizmet etmeniz uğrunda dileklerimi ifade etmek isterim. Başbakan'a Allah uzun ömürler versin!

Gün boyunca yapılan partner buluşmaları çerçevesinde, Ekonomi Bakanı György Matolcsy, Enerji Bakanı Cumhur Ersümer, Turizm Bakanı Erkan Mumcu, ve Devlet Bakanı Tunca Toskay ile; Eğitim Bakanı Zoltán Pokorni ise Yüksek Öğretim Kurulu Başkanı Kemal Gürüz ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu ile görüşmeler yaptılar.

Zoltán Pokorni Macar Telgraf Ajansı MTI muhbirine şunları anlattı:

Viktor Orbán, Türk Başbakanı ile yaptığı görüşmede, İngilizce, Almanca veya Fransızca öğretim yapan Macar üniversitelerinin 500 Türk öğrenciyi – giderleri kendilerine ait olmak üzere – üniversite öğrenimine kabul etmeye hazır olduğunu bildirdi. Eğitim Bakanının partneriyle yapacağı görüşmelerin sonucunda bu kurumlar, öğrenimlerine devam edecekleri yeri Türk öğrencilerinin seçebilmeleri için listeye alınacak. Zoltán Pokorni, Türkiye'de her yıl bir buçuk milyon gencin üniversite eğitimi yapabilmek için başvuruda bulunduğu, fakat bunlardan ancak üç yüz bin gencin üniversitelere girebildiğine, yetmiş bin gencin ise dış ülkelerde öğrenim yapmak durumunda kaldığına işaret etti. Ve Türkiye'de, Tıp diploması hariç, Macar üniversitelerinden alınan bütün diplomaların kabul edildiğini sözlerine ekledi. Türk tarafı ise 20 Macar öğrencisine bedava olarak yüksek öğrenim olanağı sağlamayı önerdi.

Müsteşar yardımcısı Zsolt Visy, Kültür Bakanlığı müsteşarı Fikret Üçann'la buluştu.

Başbakanlık misafirleri akşam, Türk Dil Kurumu Yönetim Kurulu üyelerinden Profesör İsmail Parlatur'ın verdiği akşam yemeği davetine katıldılar. Bu davet sırasında Profesör Hasan Eren'in ödüllendirilmesi de içtenlikle kutlandı. Davete katılanlar arasında, Türk Dil Kurumu emekli başkanı Profesör Hasan Eren, Türk Dil Kurumu Başkanı ve Ankara Gazi Üniversitesi öğretim üyesi Profesör Ahmet B. Ercilasun ile eşi Hacettepe Üniversitesi Dil-Tarih Fakültesi Edebiyat profesörü Bilge Ercilasun, Pál Fodor, Tibor F. Tóth, György Hazai, Mária İvanics, Tamás Kobzos Kiss, İsmail Parlatur ve eşi Gül Parlatur, Edit Tasnádi bulunuyordu. Tamás Kobzos Kiss, ödüllendirilen profesörü Ásík Veysel Şatıroğlu'nun "Kara Toprak" isimli türküsüyle selamladı, sonra da kendi kopuzunun eşliğinde birçok Türk türküsü çaldı.

Üçüncü gün, 26 Mayıs cuma günü sabahı Viktor Orbán ve eşliğindekiler uçakla İstanbul'a hareket ettiler. Hava limanında hükümet heyetini müsteşar János Kollár ve eşi, askerî ataşe Péter Fenyves ve eşi uğurladılar.

İstanbul Atatürk Hava Limanında konukları, İstanbul Valisi Erol Çakır ve Türkiye Dışişleri Bakanlığı İstanbul bürosu şefi Acar Gemen, Başkonsolos Pál Éliás ve eşi ile Başkonsolosluk diplomatları ve eşleri karşıladı.

Başbakan Viktor Orbán ve eşliğindeki heyet üyelerini, Türk-Macar İş Konseyi Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu Başkanı Tuğrul Erkin, Çırağan Sarayı'nın Kempinski balo salonunda ağırladı.

Buluşmaya başkanlık eden Tuğrul Erkin'in giriş konuşmasından sonra Başbakan Viktor Orbán şunları söyledi:

Sizler şimdi, geleceğe ümitle bakan bir ülkeden gelen heyeti misafir ediyorsunuz. Macarların gerçekten de ümit beslemeleri sebepsiz değil. Eski bir Macar özdeyişi, "insan ormana daldığında içine girmesi ne kadar vakit aldıysa dışarı çıkması da tam o kadar sürer" der. Ne var ki bu doğru çıkmadı. Biz 40 yıl boyunca ormanın içine doğru yürüdük ve buradan

De kiderült, hogy ez nincs így, mert 1990-től kezdődően, amikor Magyarország ismét szabad országgá vált, mi 10 év alatt találtunk ki abból a sűrűből, amelyben 40 évig haladtunk befelé. Azt hiszem, ez figyelemre méltó teljesítmény. Ahogy kiértünk, tisztelt hölgyeim és uraim ebből az erdőből, és körülnéztünk, akkor láttuk, hogy a világ megváltozott körülöttünk, és amint kelet felé fordultunk, észrevettük, hogy az a Törökország, amelyik az önk mai Törökországa, már nem az a Törökország, mint amelyik 20 esztendővel ezelőtt volt. Minket lenyűgöz az a haladás és fejlődés, amelyet az önk országa mutatott be a világnak az elmúlt 20 esztendőben. És mi magyarok rájöttünk arra is, hogy nem helyes Törökországot úgy fölfognunk gazdaságilag, mint ahogy korábban tettük, vagyis csak egy nagy, hatalmas és egyre növekvő népesedéssű piacot látni benne. Rájöttünk arra, hogy Törökországban mi gazdasági partnert találhatunk. Rájöttünk arra, hogy Törökországgal nekünk nemcsak kereskednünk kell – persze azt is –, hanem érdemes együttműködnünk is. Ezért jelentek meg Törökországban elég jelentős magyar befektetők, és amint hallom, önk örömmel fogadták őket, és mindkét fél elégedett volt a munkájukkal. Azért jöttünk most ide, hogy pótoljuk azt a veszteséget, amelyet azért kellett elszemvednie a török-magyar kapcsolatoknak, mert 17 esztendője nem járt magyar kormánydelegáció Törökországban. Lássuk be, hogy ez tarthatatlan. Két olyan ország, amely szövetségese egymásnak, hiszen mindketten a NATO tagjai vagyunk, két olyan ország esetében, amelynek közös geopolitikai érdekei vannak, hiszen Törökországnak és Magyarországnak is az az érdeke, hogy Délkelet-Európa stabil térséggé váljon, két olyan ország, amelynek az együttműködéséhez szükséges lelki, pszichológiai háttér adott, hiszen mi magyarok úgy gondolunk önkre, mint akik az elmúlt 300 évben rendszeresen menedéket adtak azoknak a magyar hazafiaknak, akiknek el kellett hagyniuk Magyarországot, ráadásul a gazdasági együttműködés jogi feltételei is adóttak, hiszen aláírtunk egy szabadkereskedelmi egyezményt, nos, ahogy az elnök úr is mondta, valóban érthetetlen, hogy ha mindez együtt van, akkor miért nem sült ki a sütemény. Nos, azért jöttünk, hogy erre a kérdésre választ találjunk. Hogyan tudnánk mégis megsütni ezt a süteményt.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

En szeretném a török házigazdák figyelmét arra fölhívni, hogy Európában az elmúlt 10 évben két jelentős világgazdasági esemény történt. Az egyik, erről most nem tisztem itt beszélni, az euro, a közös európai pénz kialakulása. A másíkról azonban mondok néhány szót, mert ez, talán innen Törökországból nézve nem olyan nyilvánvaló. Ez a másík fejlemény pedig az, hogy az EU hagyományos gazdag magjához egy újabb földrajzi övezet csatlakozik, amit úgy hívnak Közép-Európa. Lengyelország, Csehország, Szlovákia, Magyarország, Horvátország és Szlovénia. A Balti-tengertől le az Adriáig. Erre a térségre részben a NATO-tagság miatt ma a teljes katonai és politikai stabilitás a jellemző, ennek a térségnek a gazdasági növekedési üteme ma kétszer nagyobb, mint az Európai Unióé, és ez hosszabb távon is így lesz. Ma a nagy fejlesztések, nagy beruházások, nagy lehetőségek övezete Lengyelországtól Horvátorszáig húzódik, és ebben az övezetben nekünk, magyaroknak speciális helyzetünk van. Mi egyszerre vagyunk részei ugyanis a közép-európai régiónak, és egyszerre vagyunk a délkelet-európai övezet kapuja is nyugat felé, vagy nyugat felől nézve kelet felé. Nem kerülhető el, hogy Magyarország Közép-Európa regionális szolgáltató, pénzügyi, fejlesztési központjává váljék. Magyarország jó úton halad ebbe az irányba, és én azt szeretném, ha önk, török üzletemberek ezeket a lehetőségeket megfontolnák, minél több magyar vállalattal építenének ki kapcsolatokat, hoznának létre közös vállalatokat, jönneek Magyarországra, akár közös vállalati formában, akár önállóan beruházóként, akár fejlesztőként és fogadnának Magyarországról érkezett, beruházásra alkalmas, sikeres, erős magyar vállalatokat.

çıkamamız en az 40 yıl sürer, diye düşündük. Fakat bunun böyle olmadığı meydana çıktı. Çünkü Macaristan'ın tekrar özgürlüğünü kazandığı 1990'dan başlayarak biz, 40 yıl içinde doğru yürüdüğümüz ormandan 10 yıl içinde dışarı çıkabildik. Öyle sanıyorum, bu dikkate değer bir başarı. Sayın Baylar ve Bayanlar, bu ormandan çıktığımız zaman etrafımıza bakınca çevremizde dünyanın değiştiğini; ve doğruya yöneldiğimiz zaman Türkiye'nin, yani sizlerin bugünkü Türkiye'sinin artık 20 yıl önceki Türkiye olmadığını fark ettik. Ülkenizin geçen 20 yıl içinde dünyaya gösterdiği ilerleme ve gelişme bizleri hayran ediyor. Ve biz Macarlar, Türkiye'yi ekonomik bakımdan daha önce yaptığımız gibi sadece büyük ve nüfusu durmadan artan bir pazar olarak görmememiz gerektiğini de fark ettik. Türkiye'de ekonomik bir partner bulabileceğimizi kavradık. Türkiye ile yalnız ticaret yapmakla kalmamamız gerektiğini, – elbette bunun da gerekli olduğunu – fakat aynı zamanda ülkenizle işbirliği yapmanın da değeri olacağını anladık. Oldukça önemli Macar yatırımcıları bu nedenle Türkiye'ye geldiler, ve duyduğuma göre sizler onları memnurlukla karşıladınız ve çalışmalarından her iki taraf da memnun kaldı. Şimdi, Türk-Macar ilişkilerinde 17 yıldır bir Macar hükümet heyetinin Türkiye'yi ziyaret etmemesinden doğan kaybı gidermek için buraya geldik. Bunun böyle devam edemeyeceğini idrak etmemiz gerekir. İki ülke müttefik ülkeler – zira ikimiz de NATO üyesiyiz –; iki ülkenin ortak jeopolitik menfaatleri var, zira Güneydoğu Avrupa'nın istikrarlı bir bölge olması, Türkiye ile Macaristan'ın da menfaatinedir; böyle iki ülkenin işbirliği yapması için gerekli manevî, psikolojik zemin de mevcut, zira biz Macarlar sizleri, geçen üçyüz yıl boyunca yurtlarını terk etmek zorunda kalan Macar vatanseverlerine her zaman sığınma olanağı veren millet olarak anımsıyoruz; üstelik ekonomik işbirliği için hukuksal koşullar da mevcut, zira bir serbest ticaret anlaşması imzalandı. Şimdi, bütün bunlar varken neden pasta bir türlü pişmedi, gerçekten anlaşılır gibi değil. İşte bu sorunun yanıtını bulmak için, gene de bu pastayı nasıl pişirebiliriz, bunun yolunu bulmak için geldik buraya.

Sayın Bayanlar ve Baylar, Ben burada Türk evsahiplerinin dikkatini, Avrupa'da son 10 yıl içinde dünya ekonomisi açısından iki önemli olayın geçtiğine çekmek istiyorum. Biri, – şimdi bundan söz etmek bana düşmüyor – ortak Avrupa parasının oluşması. Diğerine ise kısaca değinmek istiyorum, çünkü bu, buradan Türkiye'den bakıldığında belki o kadar belirgin değil. Bu diğer olgu, AB'nin geleneksel zengin çekirdeğine Orta Avrupa denilen yeni bir coğrafi bölgenin eklenmesi. Yani Polonya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Macaristan, Hırvatistan ve Slovenya'nın. Baltık Denizi'nden Adriyatik'e kadar. Bu bölgeye bugün, kısmen NATO üyeliği nedeniyle, tam bir askerî ve politik istikrar egemen, bu bölgenin ekonomik büyümesi bugün Avrupa Birliği'ndekinin iki katı kadar, ve uzun vadede de bu böyle olacak. Bugün büyük kalkınma faaliyetleri, büyük yatırımlar, büyük olanaklar alanı Polonya'dan Hırvatistan'a kadar uzanıyor ve bu bölgede biz Macarlar özel bir durumdayız. Biz hem Orta Avrupa bölgesindeyiz, hem de Güney-Doğu Avrupa'nın batıya doğru, veya batıdan bakarsak doğruya doğru açılan kapısıyız. Macaristan'nın Orta Avrupa bölgesinin hizmetler, maliye ve geliştirme merkezi durumuna gelmesi kaçınılmazdır. Macaristan bu yönde iyi bir yolda ilerliyor; ve ben, Siz Türk işadamlarının bu olanakları gözden geçirmenizi, elden geldiği kadar çok Macar kuruluşuyla ilişkilere geçmenizi, ortak işletmeler kurmanızı, ister ortak şirketler biçiminde, ister tek başına yatırımcılar olarak, ister geliştirme faaliyeti amacıyla Macaristan'a gelmenizi ve aynı zamanda Macaristan'dan gelen, yatırımlar yapabilecek başarılı, güçlü kuruluşları kabul etmenizi arzu ediyorum.

Nem csupán arról van szó tisztelt hölgyeim és uraim, hogy egy gyorsan fejlődő új övezete jött létre Európának, hanem arról is, hogy ezek az országok, közöttük – reményeink szerint az első között – Magyarország hamarosan csatlakozik az Európai Unióhoz. Aki ma Magyarországon ruház be, az 3 év múlva elmondhatja magáról, hogy az EU területén fektetett be. Aki ma Magyarországgal kereskedik, az nemcsak Magyarországgal kereskedik és működik együtt, hanem lassan egész Nyugat-Európával a közelgő tagságunk miatt. És úgy, ahogy Magyarországon ebben az esztendőben mi elindítottuk a nagy állami fejlesztési programokat – autópálya-építés, turizmus fejlesztése, hogy csak kettőt említsek, vasút modernizálás – egy-két lépéssel mögöttünk a többi közép-európai ország is meg fogja indítani ezeket a nagy fejlesztéseket. Aki tehát ma Magyarországra jön és ott építkeznek, beruház, annak onnan már csak egy lépést kell tennie, hogy két évvel később ezt megtehesse Szlovákiában, Csehországban vagy Lengyelországban. Amiről tehát én most beszélek, az nem egy 10 milliós magyar gazdaság kínálta egyébként nem lebecsülendő lehetőség, hanem annak a lehetőségnek, hogy a török gazdaság képviselői megvessék lábukat Közép-Európában és azon keresztül megerősödjének egész Nyugat-Európában.

„Kérem önöket, fontolják meg ezt a lehetőséget. A mi kezünk ki van nyújtva, és várjuk, hogy a török fél részéről valaki belecsapjon a tenyerünkbe és akkor a sütemény is el fog készülni. Köszönöm szépen a megtisztelő figyelmüket.”

Majd Matolcsy György gazdasági miniszter is beszédében arra ösztönözte a török üzletemberek, hogy fektessenek be Magyarországon, illetve segítsék elő a magyar-török gazdasági együttműködés fejlesztését. A magyar gazdasági miniszter az energetikai szektort, az idegenforgalmat, az építkezést és a szállítást nevezte meg mint legfontosabb együttműködési területeket. Matolcsy György magyar újságírók előtt elmondotta: elsősorban Közép-Ázsiában és Oroszországban jöhet létre magyar-török együttműködés, például autópálya-építésben. A gazdasági miniszter fontosnak nevezte a magyar részvételt a nagyszabású anatóliai villamosenergia-fejlesztési programban, egyelőre azonban nem lehet tudni, hogy a projekt mekkora szeletében vesznek részt magyarok.

Hasonló gondolatokat fejtett ki a hozzászóló debreceni polgármester, Kósa Lajos is.

Az ebéd után üzletember-találkozóra került sor a Yıldız teremben.

Orbán Viktor miniszterelnök és a kormányküldöttség kora délután a Katonai Múzeumba ment, ahol a vendégeket az esemény fontosságával összhangban a török hadsereg vezérkari főnöke, Hüseyin Kıvrıkoğlu tábornok és a múzeum tudományos igazgatója, Tahir Gündoğdu hadtörténész ezredes fogadta. Az érkezést követően a vendégek a múzeum díszterkélyről meghallgatták a hagyományos török katonazenekar (mehter) előadását. Ezután a vendégek megtekintették a múzeumot. Kmety György tábornok, török nevén İsmail pasa újonnan felállított szobrához érve avatónnepségre került sor, melyen beszédet mondott Hüseyin Kıvrıkoğlu tábornok, török vezérkari főnök és Visy György, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának helyettes államtitkára. A helyettes államtitkár beszéde:

*„Tisztelt Miniszterelnök Úr!
Tisztelt Miniszter Urak!
Tisztelt Igazgató Úr!
Hölgyeim és Uraim!*

*„Nem különbözö tudományokon dolgoznak a nemzetek: egy az épület, melynek az építésén mindannyian közreműködnek.”
Eötvös Loránd tudós és művelődéspolitikus már 1889-ben utalt*

Sayın Bayanlar ve Baylar, burada söz konusu, sadece Avrupa'da hızla gelişen yeni bir bölgenin meydana gelmesi değil, fakat aynı zamanda adı geçen bu ülkelerin, aralarında – umarız ki ilker arasında – Macaristan'ın kısa zamanda Avrupa Birliği'ne üye olacakları gerçeğidir. Bugün Macaristan'da yatırım yapanlar, 3 yıl sonra AB bölgesinde yatırım yaptım diyebilecektir. Bugün Macaristan'la ticaret yapanlar yalnız Macaristan'la değil, fakat yakınlaşan üyeliğimiz nedeniyle yavaş yavaş bütün Batı Avrupa ile ticaretle ve işbirliğinde bulunmuş olur. Ve biz nasıl ki bu yıl Macaristan'da büyük devlet geliştirme programını başlattıysak, – örneğin otoyol yapımı, turizmi geliştirme, ya da demiryollarının geliştirilmesi gibi – birkaç adım arkadan diğer Orta Avrupa ülkeleri de böyle büyük kalkınma programlarını başlatacağıdır. Yani bugün Macaristan'a gelen ve orada inşa eden, yatırım yapanlara, iki yıl sonra Slovakiya'da, Çek Cumhuriyeti'nde ya da Polonya'da aynı girişimleri gerçekleştirebilmek için oradan sadece bir adım daha atmaları yetecektir. Benim burada değindiğim, sadece 10 milyonluk Macaristan'ın ekonomisinin sağladığı, hiç te küçümsenmeyecek olanaklar değil, fakat Türk ekonomisini temsil edenlerin Orta Avrupa'ya ayak atabilmeleri ve bu yolla da tüm Batı Avrupa'da güçlenmeleri olanaklarıdır.

Sizden, bu olanakları irdelemenizi rica ediyorum. Biz elimizi uzattık, ve Türk tarafından birinin de elini uzatmasını bekliyoruz, işte o zaman pasta da pişirilmiş olacak.

Gösterdiğiniz ilgiye teşekkür ederim.

Ondan sonra söz alan Ekonomi Bakanı György Matolcsy, Türk iş adamlarını Macaristan'da yatırım yapmaya, Macar-Türk ekonomik işbirliğinin gelişmesine yardımcı olmaya çağırdı. Macar Ekonomi Bakanı, en önemli işbirliği alanlarının enerji sektörü, turizm, inşaat ve taşımacılık olduğunu vurguladı. György Matolcsy, Macar gazetecilerinin önünde yaptığı konuşmada, Macar-Türk işbirliğinin birinci planda Orta Asya'da ve Rusya'da, örneğin otoyol inşaatlarında gerçekleşebileceğini söyledi. Ekonomi Bakanı, Anadolu'da büyük çaplı elektrik enerjisi geliştirme programına Macar katılımının önemli olacağını, fakat Macarlar'ın bu projeye ne ölçüde katılabileceklerinin henüz bilinmediğini belirtti.

Söz alan Debrecen Belediye Başkanı Lajos Kósa da benzer düşünceleri dile getirdi.

Yemekten sonra Yıldız salonunda işadamları buluşması yapıldı.

Başbakan Viktor Orbán ve hükümet heyeti öğleden sonra erken saatlerde Askerî Müze'ye gittiler. Burada misafirleri, olayın önemine uygun olarak, Türk Silahlı Kuvvetleri Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hüseyin Kıvrıkoğlu ve Müzenin bilimsel müdürü askerî tarihçi albay Tahir Gündoğdu karşıladılar. Misafirler Askerî Müze'ye geldikten sonra önce Müze'nin şeref balkonundan, geleneksel Türk askerî orkestrası Mehter Takımı'nın programını seyrettiler. Bundan sonra müzeyi gezdiler. Ardından general György Kmety'nin, Türk adıyla İsmail Paşa'nın son zamanlarda yapılan heykelinin açılış törenine sıra geldi. Bu törende Ulusal Kültür Mirası Bakanlığının müsteşar yardımcısı György Visy, ve Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hüseyin Kıvrıkoğlu birer konuşma yaptılar.

Müsteşar yardımcısının konuşması:

Sayın Başbakan,
Sayın Bakanlar,
Sayın Müdür bey,
Bayanlar, Baylar,

"Uluslar, farklı bilimlerde çalışmıyorlar; kuruluşuna hepimizin birlikte katkıda bulunduğumuz yapı tektir." Bilim adamı ve kültür politikacısı Loránd Eötvös daha 1889 yılında,

Visy Zsolt helyettes államtitkár a felavatott Kmety-szoborral

rá, hogy vannak olyan jeles történelmi személyiségeink, akik tántoríthatatlan és önfeláldozó szolgálattal nemcsak országuk és nemzetük örök háláját érdemelték ki, de a körülmények különös alakulása folytán egy más közösség, egy más nemzet hőseinek panteonjába is bekerültek. Ilyen történelmi személyiség Kmety György, akit Magyarországon az 1848-49. évi magyar forradalom és szabadságharc hős tábornokaként tisztelünk. Törökországban pedig az oroszok ellen vívott krími háború kiemelkedő oszmán hadvezéréként övezik rendkívüli megbecsüléssel.

A 19. század közepének viharos politikai és társadalmi eseményei: a forradalmak sodrásában nem egyedül neki jutott osztályrészül ez a sors, de párját ritkítja az eltökéltség és eredményesség, amellyel ő mindkét 'hazájában' a Habsburg és különösen az Orosz Birodalomban megtestesülő reakcióval szemben küzdött.

Kmety György 1848 őszén századosi rangban belépett az akkor megalakuló önálló magyar hadseregbe. A következő év júniusában tábornokká léptették elő, s a nevét viselő 'Kmety-hadosztály' parancsnokságát bízta rá. A magyar honvédsereg temesvári vereségét és a világosi fegyverletételt követően a forradalom vezetőivel és sok ezer magyar és lengyel katonával együtt oszmán földön keresett és talált menedéket. A szultáni udvar óriási kockázatot vállalt befogadásukkal, hiszen a szabadságharc leverői, főleg az oroszok háborúval fenyegetőztek arra az esetre, ha nem adnák ki a menekülteket. Ebben a helyzetben a lengyelek és a magyarok egy része, elsőként Bem József, majd őt követve Kmety György, áttért az iszlám vallásra, hogy az elkövetkező háborúban oszmán tiszttekként harcolhassanak az oroszok ellen – a magyar függetlenségért. Ez a háború elmaradt, de néhány évvel később, 1854-ben kitört a krími háború, és ebben Karsz vidéken előbb szabadságszerezt, majd pedig a település, a vár hős védőjeként tűnt ki. Egy ideig vállaltva küzdött Guyon Richárddal, vagyis Hursid pasával, a magyar szabadságharc másik legendás tábornokával.

A várat a háború vége felé kiürítették. A háború után visszatért Isztambulba, majd pedig Londonba távozott. Itt a török kormány nyugdíjából élt s 52 évesen, 1865. április 25-én hunyt el. A török állam saját halottjaként temettette el – keresztény szertartással, mivel Kmety ragaszkodott ehhez.

Oszmán (iszlám) állami temetés keresztény szertartással, egy politikai okokból muzulmánna lett kereszténynek – semmi sem fejezhetné ki jobban Kmety sorsának furcsa kettősségét.

Kmetynek az oszmán állam adta meg a végtisztességet, részben a 'magyar' hivatalossággal szemben. Később, amikor nemzetünknek már volt ereje önálló akaratnyilvánításra, magához ölelte a forradalom eltiprása után elűldözött nagyjait,

azimli és özverili hizmetleriyle yalnız kendi uluslarının ve halklarının ebedî minnettarlıklarına lâyık olmakla kalmayarak, olayların özel bir şekilde seyri sonucunda bir başka topluluğun, bir başka ulusun kahramanları arasına da katılan seçkin tarihsel kişilerimiz olduğuna değinmişti. 1848-49 Macar Devrimi ve Özgürlük Savaşları'nın kahraman generali olarak saygıyla andığımız, Türkiye'de ise Ruslara karşı verilen Kırım savaşının mümtaz Osmanlı kumandanı olarak olağanüstü takdirle anılan György Kmety işte bu seçkin tarihsel kişilerden biridir.

19. yüzyıl ortalarındaki fırtınalı siyasal ve toplumsal olayların, devrimlerin akıntısında bu yazgı, yalnız ona özgü değildir; fakat onun, Habsburg ve özellikle de Rus İmparatorluğu'nda boyut kazanan gericiliğe karşı her iki "vatanında" verdiği mücadeledeki azim ve başarıya ender rastlanır.

György Kmety, 1848 sonbaharında, o zamanlar yeni oluşmakta olan bağımsız Macar ordusuna yüzbaşı rütbesiyle girdi. Ertesi yılın haziranında generalliğe terfi ettirilerek, onun adını taşıyan "Kmety-tümeni" kumandanlığına atandı. Macar ordusunun Temesvár yenilgisinden ve Világos tesliminden sonra devrimin yöneticileri, binlerce Macar ve Leh askeriyle birlikte Osmanlı topraklarında barınak aradı ve oraya iltica etti. Osmanlı Sarayı kendilerini kabul etmekle muazzam bir rizikoyu da üstlenmiş oluyordu. Zira özgürlük savaşlarını bastıranlar ve özellikle de Ruslar, sığınmacıların teslim edilmemesi halinde savaş açacakları tehdidini savuruyorlardı. Bu durumda Lehler'in ve Macarlar'ın bir kısmı, ilk önce de József Bem ve hemen ardından György Kmety, gelecek savaşa Osmanlı ordusunun subayı olarak Ruslara karşı – Macar bağımsızlığı uğrunda – savaşılabilmek için Müslüman oldular. Bu savaşa sıra gelmedi. Ama birkaç yıl sonra 1854'te Kırım savaşı patlak verdi. Kmety bu savaşta Kars beldesinde önce serbest bir bölük oluşturarak, sonraları ise şehrin ve kalenin kahraman savunucusu olarak sivrildi. Bir ara Macar özgürlük savaşlarının diğer efsanevi generali Richárd Guyon, yani Hursid paşa ile omuz omuza cenklere katıldı. Savaş bittikten sonra İstanbul'a geri döndü, sonraları ise Londra'ya gitti. Orada Türk hükümetinin bağladığı emekli maaşı ile geçindi ve 25 Nisan 1865'te 52 yaşında vefat etti. Cenazeye Türk hükümeti sahip çıktı ve cenaze merasimini, Kmety'nin isteğine uygun olarak, Hristiyan dinî adetlerine göre yaptırdı.

Politik nedenlerle Müslüman olan bir Hristiyan için Hristiyan dini gerekleri uyarınca yapılan bir (İslâm) Osmanlı devleti cenaze merasimi... Kmety'nin kaderindeki garip ikiliği hiçbir şey bundan daha iyi ifade edemez.

Kmety'ye son saygıyı, kısmen "Macar" resmî mercilerine karşı, Osmanlı devleti yerine getirmiştir. Sonraları ulusumuz iradesini bağımsızca ifade etmek gücüne kavuştuğu zaman, devrimin bastırılmasından sonra başka yerlere sığınmak zorunda kalan büyüklerini ve bu arada general Kmety'yi de bağrına basmıştır. Nitekim son zamanlarda Macaristan'da

A michter

köztük Kmety tábornokot is, amit a legutóbbi magyarországi szoborállítás is jelez és újra megerősít. Ahogy a magyar Himnusz költője, Kölcsey Ferenc figyelmeztet: 'Minden nemzet, amely elmúlt kora emlékeztét semmivé teszi, vagy semmivé veszni hagyja, saját nemzeti életét gyilkolja meg.'

Most itt, Kmety szobrának az isztambuli Katonai Múzeumban való felállításával és az emléke előtti közös tisztelettel az a felemelő pillanat érkezett el, amikor a két állam, a két nemzet végre együttesen is háborítatlanul birtokába veheti egyik közös hőst és közös történelmének egyik ragyogó szakaszát. Legyen ez a szobor és ez az ünnepélyes alkalom a közös múlt, de ugyanakkor a jövőbeli sikeres együttműködés és a két nép közötti barátság jelképe is. Kíváncsiam mindannyiunknak, hogy a jeleni olyannak éljük, amit méltó hagyatékként adhatunk hozzá utódaink örökségéhez! Köszönöm megtisztelő figyelmüket."

A beszéd elhangzása után Orbán Viktor miniszterelnök leleplezte a szobrot, majd koccintásra került sor.

A múzeumból a miniszterelnök a Feriköyi Protestáns Temetőbe ment. Itt az 1848-as szabadságharcosok emléktáblájához kísérték, ahol feleségével, Lévai Anikóval koszorút helyezt el. A Rákóczi-, illetve az 1848-as emigrációval Törökországba került és a Feriköyi Protestáns Temetőben nyugvó szabadságharcosokról, jelesen Langenthal Lang Jakabról, II. Rákóczi Ferenc orvósáról, Csernátorny Cseh Imréről, Kossuth tolmácsáról és Szilágyi Dánielről F. Tóth Tibor adott tájékoztatást. Közülük a magyar turkológusok számára Szilágyi Dániel emléke a legkedvesebb, mivel az emigráció során isztambuli antikváriusként nagyon értékes kéziratokat és könyveket gyűjtött össze, amelyek Vámbéry Ármin közreműködésével a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Keleti Gyűjteményébe kerültek. A miniszterelnök kezdeményezésére a jelenlévők elénekelték a Himnusz a magyar emigránsok sirjainál.

A küldöttség a temetőből a Szent Benedek Líceumba ment, ahol Michael Goupil, az iskola igazgatója fogadta a vendégeket. Az épületegyüttes templomának jobb oldali mellékoltára előtti kriptában nyugodott II. Rákóczi Ferenc fejedelem és édesanyja, Zrínyi Ilona, valamint a fejedelem féltestvére, az egyéves korában elhunyt Thököly Zsuzsa. Itt temették el egykor Bercsényi Mikósné Csáky Krisztinát, és a fejedelem József nevű fiát. A II. Rákóczi Ferenc domborművével ellátott nagy márvány emléktáblánál a kormányfő koszorút helyezt el, majd Pokorni Zoltán oktatási miniszterrel együtt emlékeztek a budapesti II. Rákóczi Ferenc Gimnázium tanárai és diákjai a fejedelemre.

A miniszterelnök látogatását a templomban a vendéglátó törökök bronz emléktábla elhelyezésével öröközték meg.

A miniszterelnök késő délután látogatott el az Aya Sofya Múzeumba, ahol Sabahattin Türkoğlu igazgató fogadta. A látogatás végén a miniszterelnök a következő szöveget írta a múzeum emlékkönyvébe:

"Csodálattal adózom ennek az építészeti remekműnek és nagyra becsülöm a török állam erőfeszítéseit az egyetemes kultúra értékeinek megőrzésére."

A Kulturális Minisztériumnak a közelben lévő Restaurálási és Konzerválási Központi Laboratóriuma Igazgatóságán Orbán Viktor miniszterelnök és kísérete megtekintette a restaurálás alatt álló Isztambuli antifonálét, amelynek faximile kiadásra az elmúlt évben jelent meg. Kellemes meglepetés volt, hogy a látogatás alatt a vendégek az antifonálé anyagából készült felvételeket tartalmazó magyar CD-ről hallhattak részleteket. A legfontosabb oszmán-török kulturális emlékhelyen, a Topkapu Múzeumban Filiz Çağman igazgató-asszony kalauzolta a delegációt megmutatva a háremet, a szultáni tanácsstermet, a kincstárt és a kioszkot.

Utolsó programként a Sultanahmet Dzsámi (Kék-mecset) meglátogatására került sor.

dikilen heykeli de bunu göstermekte ve vurgulamaktadır. Macar millî marşının şairi Ferenc Kölcsey'nin uyardığı gibi: "Geçmişinin anılarını hiçe sayan ya da hiçe sayılmasına göz yuman her ulus kendi ulusal yaşamını katleder."

Şimdi burada, İstanbul Askerî Müzesinde Kmety'nin heykelini dikerken ve onun anısı önünde birlikte saygıyla eğilirken, iki devletin, iki ulusun ortak kahramanlarından birine, ortak tarihinin parlak sayfalarından birine nihayet birlikte ve sessizce sahip çıkabilmelerinin heyecanlı ve duygulandırıcı anını yaşıyoruz. Bu heykel ve bu tören ortak geçmişin olduğu gibi gelecekteki başarılı işbirliğinin ve iki halk arasında dostluğun da simgesi olsun. Dilerim, hepimiz şimdiyi, gelecek kuşaklara kalacak mirasa layık bir katkı olacak biçimde yaşayabilelim!

Beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür ederim.

Konuşmalardan sonra Başbakan Viktor Orbán heykelin açılışını yaptı ve sonra sıra tost konuşmalarına geldi.

Müze ziyaretinden sonra Başbakan, Feriköy'deki Protestan Mezarlığına gitti. Burada bulunan 1848 Özgürlük Savaşçıları hatıra tabelasına eşi Anikó Lévai ile birlikte çelenk koydular. Rákóczi ve 1848 savaşlarının mültecileri ile beraber Türkiye'ye gelmiş olan ve Feriköy Protestan mezarlığında ebedî uykularını uyuyan özgürlük savaşçıları, II. Ferenc Rákóczi'nin doktoru Jakab Langenthal Lang, Kossuth'un tercümanı İmre Cseh ve Dániel Szilágyi hakkında Tibor F. Tóth bilgi vererek, Macar Türkologları için Dániel Szilágyi'nin anısının özellikle değerli olduğunu, zira Dániel Szilágyi'nin İstanbul'daki mülteciligi sırasında sahafılık yaparak son derece değerli elyazmaları ve kitaplar topladığını, bunların sonraları, Ármin Vámbéry aracılığıyla Macar Bilimler Akademisi Kütüphanesi'nin Doğu Koleksiyonu'na geldiğini anlattı.

Başbakanın girişimi üzerine hazır bulunanlar, Macar mültecilerinin mezarı başında, Macar Millî marşını söylediler.

Hükümet heyeti bu ziyaretten sonra St. Benoit Lisesine gitti ve orada Okul Müdürü Michael Goupil tarafından karşılandı. Lisenin kilisesinin sağ taraftaki yan sunağı önündeki kriptada, Prens II. Ferenc Rákóczi ile annesi Ilona Zrínyi ve prensin bir yaşındayken ölen üvey kardeşi Zsuzsa Thököly'nin mezarları bulunuyordu. Prens József isimli oğlu ve Bercsényi Miklósné Krisztina Csáky de bir zamanlar buraya defnedilmişlerdi.

Başbakan, II. Ferenc Rákóczi'nin rölyefi bulunan mermerden büyük hatıra levhasına çelenk koydu, sonra Budapeşte II. Ferenc Rákóczi Lisesi öğretmenleri ile öğrencileri, Eğitim Bakanı Zoltán Pokorni ile birlikte II. Ferenc Rákóczi'yi andılar.

Başbakanın kiliseye yaptığı bu ziyaret, kendisini misafir eden Türkler tarafından bronz bir anma levhasının oraya konmasıyla ebedileştirildi.

Başbakan öğleden sonra geç saatlerde Aya Sofya Müzesine gitti. Orada Müze Müdürü Sabahattin Türkoğlu tarafından karşılandı. Ziyaret sonunda Başbakan Müze'nin anı defterine şunları yazdı:

"Bu mimarî şaheserin önünde hayranlığımı ifade ediyor ve Türk Devletinin evrensel kültür değerlerinin korunması uğrunda gösterdiği gayretleri büyük takdirle karşılıyorum."

T.C. Kültür Bakanlığının yakınlarda bulunan Restorasyon ve Konservasyon Merkez Laboratuvarı Müdürlüğü'ne giden Başbakan Viktor Orbán ve eşliğindekiler, tıpkıbasımı geçen yıl yayımlanmış olan ve halen restore edilen İstanbul Antifonalesi'ni gördüler. Ziyaret sırasında misafirlere, Antifonale materyelinden hazırlanan kayıtların bulunduğu CD'den parçalar dinletilmesi hoş bir sürpriz oldu.

En önemli Osmanlı-Türk kültür anısı sayılan Topkapı Müzesinde misafirlere, Müze Müdürü Bayan Filiz Çağman rehberlik ederek kendilerine Harem'i, Divanîhümayun'u, Hazine'yi ve köşklere gösterdi.

A Kék-mecsetben

Este a miniszterelnök a politikai kíséret, Isztambul kormányzója és polgármestere, valamint a török és a magyar üzletemberek társaságában sétahajózáson vett részt a Boszporuszon.

Május 27-én szombaton a miniszterelnök és kísérete Tekirdağ-ba (Rodostóba) utazott, ahol a kormányzóság épületében Cemalettin Sevim kormányzó, Osman Tabak polgármester, Éliás Pál főkonzul és Erdoğan Erken, Magyarország tiszteletbeli konzulja fogadta a vendégeket. A miniszterelnök itt elmondotta, hogy a magyar kormány török közreműködéssel szeretne megvásárolni néhány régi épületet, amelyben a Rákóczi-emigráció tagjai (Mikes, Bercsényi) éltek. Azok felújítását közös erővel szeretnék megoldani, a rendbehozott épületeket kulturális célra tervezik hasznosítani.

“Isten hozta miniszterelnök úr!” felirattal várták a vendégeket a török és magyar zászlókkal fellobogózt Rákóczi Múzeumban. A kormányfőt és kíséretét a múzeum bejáratánál Kobzos Kiss Tamás *Debreczeni S. János* Bocskay fejedelem köszöntésére 1604-ben írt *Katonaüdvözetének* (*Militaris Congratulatio*) megzenésített részleteivel üdvözölte:

*Az a szép szabadságra,
Magyarság javára
Törekedő jó urunk:
Uri dicsőségből,
Mint Krisztus mennyekből
Alászállott gyámolunk:
Szolgai ruhában
Katona formában
Hallgasd meg, az mit írunk.*

*Az kinek örvendünk
Most annak éneklünk
Vitézlő öltözetben,
Sisakban, fegyverben,
Lovakon nyergekben,
Sátor alatt mezőkben
Jóllehet sok kárban,
De azért vígságban,
Magyarok örömében.*

*Hadat igazgató,
Győzedelmet adó,
Bölcs és hatalmas Isten,
Mutasd meg magadat,
Irgalmas voltodat
Magyari híveidben,
Kiért fejedelmünk
És minden nép velünk
Áldjon tégedet. Ámen.*

Pokorni Zoltán oktatási miniszter a II. Rákóczi Ferenc Gimnázium küldöttségével

Program Sultanahmet Camii ziyaretiyle tamamlandı.

Akşam başbakan ve eşlik eden politikacılar Boğaz'da, Türk ve Macar iş adamlarının da katıldıkları bir vapur gezisine çıktılar.

27 Mayıs cumartesi günü başbakan ve eşliğindekiler Tekirdağ'a gittiler. Kendilerini vali konağında Vali Cemalettin Sevim, Belediye Başkanı Osman Tabak, Başkonsolos Pál Éliás ve Macaristan Fahri Konsolosu Erdoğan Erken karşıladılar. Başbakan burada, Rákóczi emigrasyonu üyelerinin (Mikes, Bercsényi) yaşamış oldukları bazı eski binaları Macar Hükümetinin, Türkiyenin aracılığıyla satın almak istediğini açıkladı. Bunların restorasyonunu ortak çabalarla gerçekleştirmek istediklerini, onarılan binaların kültürel amaçlar için kullanılmasını arzuladıklarını ifade etti.

Türk ve Macar bayraklarıyla süslenmiş Rákóczi Múze'sinde misafirler “Isten hozta miniszterelnök úr!” (HOŞGELDİNİZ SAYIN BAŞBAKAN) yazılılarıyla karşılandı. Başbakanı ve eşliğindekileri, Múze'nin girişinde Tamás Kobzos Kiss, 1604 yılında Bocskay prensi *Debreczeni S. János*'u selamlamak için yazılan *Militaris Congratulatio* adlı eserinden seslendirilmiş bazı kısımları çalarak karşıladı.

*Dobunkat perdítvén,
Trombitát zendítvén,
Jézust, Jézust kiáltunk,
Gyakran könyörögjünk,
Vitéz módon éljünk,
Országvesztőket rontsunk,
Szegény szép hazánkért,
Magyar koronánkért
Ideje vagdalkoznunk.*

*Keserves nemzetünk,
Szomorodott szívrünk
Egyszer hadd vidámuljon,
Rabságából testünk,
Siralomból lelkünk
Immár hadd szabaduljon,,
Ezeknek fejében,
Boldog reménységben
Minden ember induljon.*